

LBRIS

We know
books

NOUL TESTAMENT

SFANTA MARE MĂNĂSTIRE VATOPED

SFÂNTUL MUNTE ATHOS 2025

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....	7
EVANGHELIA DUPĂ MATEI.....	11
EVANGHELIA DUPĂ MARCU.....	89
EVANGHELIA DUPĂ LUCA.....	139
EVANGHELIA DUPĂ IOAN.....	221
FAPTELE APOSTOLILOR.....	283
EPISTOLA CĂTRE ROMANI.....	363
ÎNTÂIA EPISTOLĂ CĂTRE CORINTENI.....	395
A DOUA EPISTOLĂ CĂTRE CORINTENI.....	427
EPISTOLA CĂTRE GALATENI.....	449
EPISTOLA CĂTRE EFESENI.....	461
EPISTOLA CĂTRE FILIPENI.....	473
EPISTOLA CĂTRE COLOSENI.....	481
ÎNTÂIA EPISTOLĂ CĂTRE TESALONICENI.....	489
A DOUA EPISTOLĂ CĂTRE TESALONICENI.....	497
ÎNTÂIA EPISTOLĂ CĂTRE TIMOTEL.....	501
A DOUA EPISTOLĂ CĂTRE TIMOTEL.....	511
EPISTOLA CĂTRE TIT.....	519
EPISTOLA CĂTRE FILIMON.....	523
EPISTOLA CĂTRE EVREI.....	525
EPISTOLA LUI IACOV.....	549
ÎNTÂIA EPISTOLĂ A LUI PETRU.....	559
A DOUA EPISTOLĂ A LUI PETRU.....	569
ÎNTÂIA EPISTOLĂ A LUI IOAN.....	575
A DOUA EPISTOLĂ A LUI IOAN.....	585
A TREIA EPISTOLĂ A LUI IOAN.....	587
EPISTOLA LUI IUDA.....	589
APOCALIPSA LUI IOAN.....	593
POSTFAȚĂ.....	635
GLOSAR.....	649
CUPRINS.....	733

Κεφάλαιον Α'

Capitolul 1

ἰβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ
 Δαυὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. ²Ἀβραάμ ἐγέν-
 ησε τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε
 τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
³Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαροῦς
 καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαροῦς
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρώμ δὲ ἐγέννησε
 τὸν Ἀράμ, ⁴Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ,
 Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών, Να-
 ασσών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών, ⁵Σαλμών
 δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὺς ἐκ τῆς Ραχάβ, Βοὺς
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβηδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ὠβηδ
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί, ⁶Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε
 τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα. Δαυὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς
 ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου,
⁷Σολομῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοάμ
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἀσά, ⁸Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰω-
 σαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ
 ἐγέννησε τὸν Ὀζιαν, ⁹Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκιαν, ¹⁰Ἐζεκιᾶς δὲ ἐγέν-
 ησε τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε

artea nașterii lui Iisus Hristos, fiul
 lui David, fiul lui Avraam. ²Avra-
 am a născut pe Isaac; și Isaac a născ-
 ut pe Iacov; și Iacov a născut pe
 Iuda și pe frații lui; ³și Iuda a născ-
 ut pe Fares și pe Zara din Tamar;
 și Fares a născut pe Esrom; și Esrom a
 născut pe Aram; ⁴și Aram a născut pe
 Aminadab; și Aminadab a născut pe
 Naason; și Naason a născut pe Salmon;
⁵și Salmon a născut pe Booz din Rahab;
 și Booz a născut pe Obed din Rut; și
 Obed a născut pe Iesei; ⁶și Iesei a născ-
 ut pe David împăratul; și David împă-
 ratul a născut pe Solomon din femeia lui
 Urie; ⁷și Solomon a născut pe Roboam; și
 Roboam a născut pe Abia; și Abia a născ-
 ut pe Asa; ⁸și Asa a născut pe Iosafat;
 și Iosafat a născut pe Ioram; și Ioram
 a născut pe Ozia; ⁹și Ozia a născut pe
 Ioatam; și Ioatam a născut pe Ahaz; și
 Ahaz a născut pe Ezechia; ¹⁰și Ezechia
 a născut pe Manase; și Manase a născ-
 ut pe Amon; și Amon a născut pe Io-

τὸν Ἀμιὼν, Ἀμιὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν, ¹¹Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. ¹²Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ, ¹³Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακεῖμ, Ἐλιακεῖμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζῶρ, ¹⁴Ἀζῶρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ, Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ, ¹⁵Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Μαθθάν, Μαθθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ, ¹⁶Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. ¹⁷Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευθεῖσις γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. ¹⁹Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. ²⁰Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἁγίου ἐστὶν Ἁγίου. ²¹τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ²²Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος ²³Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. ²⁴Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ

sia; ¹¹și Iosia a născut pe Iehonia și pe frații lui la strămutarea în Babilon. ¹²Iar după strămutarea în Babilon, Iehonia a născut pe Salatiel; și Salatiel a născut pe Zorobabel; ¹³și Zorobabel a născut pe Abiud; și Abiud a născut pe Eliachim; și Eliachim a născut pe Azor; ¹⁴și Azor a născut pe Sadoc; și Sadoc a născut pe Achim; și Achim a născut pe Eliud; ¹⁵și Eliud a născut pe Eleazar; și Eleazar a născut pe Matan; și Matan a născut pe Iacov; ¹⁶și Iacov a născut pe Iosif, bărbatul Mariei, din care S-a născut Iisus, Cel numit Hristos. ¹⁷Așadar, toate neamurile sunt: de la Avraam până la David, paisprezece neamuri; și de la David până la strămutarea în Babilon, paisprezece neamuri; și de la strămutarea în Babilon până la Hristos, paisprezece neamuri.

Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Logodită fiind mama Lui, Maria, cu Iosif, înainte să fie ei împreună, s-a aflat având în pânțece de la Duhul Sfânt. ¹⁹Iar Iosif, bărbatul ei, drept fiind și nevrând s-o vădească, a voit s-o slobozească în acuns. ²⁰Și cugetând el acestea, iată, un înger al Domnului i s-a arătat în vis, zicând: Iosife, fiul lui David, nu te teme să o iei la tine pe Maria femeia ta; căci ce S-a născut în ea este de la Duhul Sfânt. ²¹Și va naște fiu și vei chema numele Lui Iisus; că El va mântui poporul Său de păcatele lor. ²²Iar acestea toate s-au făcut ca să se împlinească ce s-a spus de Domnul prin prorocul, care zice: ²³Iată, Fecioara va avea în pânțece și va naște Fiul, și vor chema numele Lui Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu. ²⁴Și sculându-se Iosif din somn, a făcut cum i-a poruncit

τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ²⁵καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

lui îngerul Domnului și a luat-o la el pe femeia sa, ²⁵și nu a cunoscut-o pe ea până ce a născut pe Fiul ei Cel întâi-născut și a chemat numele Lui Iisus.

Κεφάλαιον Β΄

Capitolul 2

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα ²λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γάρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. ³Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, ⁴καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. ⁵οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἐν Βηθλεεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· ⁶καὶ σὺ Βηθλεεμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. ⁷Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, ⁸καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεεμ εἶπε· πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου, ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεῖλάτε μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. ⁹οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον· ¹⁰ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, ¹¹καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ

Σi născându-Se Iisus în Betleemul Iudeii în zilele lui Irod împăratul, iată, magi de la Răsărit au venit în Ierusalim, ²zicând: Unde este Cel ce S-a născut Împărat al iudeilor? Că am văzut steaua Lui în Răsărit și am venit să ne închinăm Lui. ³Și auzind Irod împăratul, s-a tulburat, și tot Ierusalimul împreună cu el. ⁴Și adunând pe toți arhierii și cărturarii poporului, căuta să afle de la ei unde Se naște Hristos. ⁵Și ei i-au zis: În Betleemul Iudeii; că așa s-a scris prin proorocul: ⁶Și tu, Betleeme, pământ al lui Iuda, nicidecum nu ești cel mai mic între căpeteniile lui Iuda; căci din tine va ieși Cărmuitor, Care va paște pe poporul Meu, Israel. ⁷Atunci Irod, chemându-i în ascuns pe magi, a aflat lămurit de la ei timpul arătării stelei. ⁸Și trimițându-i în Betleem, a zis: Mergeți și cercetați cu deamănuntul despre Prunc și, îndată ce veți afla, vestiți-mi, ca să vin și eu să mă închin Lui. ⁹Iar ei, ascultându-l pe împărat, au plecat; și iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit și a stat deasupra, unde era Pruncul. ¹⁰Și văzând steaua, s-au bucurat cu bucurie mare foarte. ¹¹Și intrând în casă, au văzut Pruncul împreună cu Maria,

ἸΡΡΩΣ | We know
books

πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν· ¹²καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Αναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γάρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ¹⁴Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, ¹⁵καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου, ἵνα πληρωθῆι τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· *ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.*

Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς ἀπὸ διημέρου καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκριβώσε παρὰ τῶν μάγων. ¹⁷τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· *ῥαβὴν ἐν Ραμὰ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλανθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς· Ραχὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.*

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ ²⁰λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ²¹Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. ²²ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη

mama Lui, și căzând la pământ, s-au închinat Lui; și deschizând vistieriile lor, I-au adus Lui daruri: aur și tămâie și smirnă. ¹²Și luând înștiințare în vis să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale au plecat în țara lor.

Si plecând ei, iată, îngerul Domnului i se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune; fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L piardă. ¹⁴Și sculându-se, a luat Pruncul și pe mama Lui noaptea și a plecat în Egipt. ¹⁵Și a stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se împlinescă ceea ce s-a spus de Domnul prin proorocul, care zice: *Din Egipt am chemat pe Fiul Meu.*

Atunci Irod, văzând că a fost batjocorit de magi, s-a mâniat foarte și, trimițând, a ucis toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai jos, după timpul pe care îl aflase întocmai de la magi. ¹⁷Atunci s-a împlinit ceea ce s-a spus de Ieremia proorocul, care zice: *18 Glas în Rama s-a auzit, tânguire și plângere și jeluire multă; Rahela plângând pe fiii ei, și nu voia să se mângâie, pentru că nu sunt.*

Si săvârșindu-se Irod, iată, un înger al Domnului i se arată în vis lui Iosif în Egipt, ²⁰zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel; căci au murit cei ce căutau viața Pruncului. ²¹Iar el, sculându-se, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israel. ²²Și auzind că Arhelau împărățește peste Iudeea în locul lui Irod, tatăl lui, s-a temut să meargă acolo; și luând înștiințare în vis, a plecat în părțile

ΜΑΤΕΙΣ | We know

της Γαλιλαίας, ²³καὶ ἔλθὼν κατόκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Galileii. ²³Și venind, a locuit în cetatea numită Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean Se va chema.

Κεφάλαιον Γ'

Capitolul 3

ν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας ²καὶ λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ³οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθὲν ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. ⁴Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. ⁵Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου, ⁶καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ὑπ' αὐτοῦ ἔξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ⁷Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ⁸ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας, ⁹καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ¹⁰ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ¹¹Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν

ar în zilele acelea, a venit Ioan Botezătorul, propovăduind în pustia Iudeii ²și zicând: Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor! ³Căci acesta este cel vestit de Isaia proorocul, care zice: *Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drept faceți cărările Lui.* ⁴Și acest Ioan avea îmbrăcămintea din păr de cămilă și cingătoare de piele peste mijloc, iar hrana lui era lăcuste și miere sălbatică. ⁵Atunci a început să iasă la el Ierusalimul și toată Iudeea și toată împrejurimea Iordanului. ⁶Și se botezau în Iordan de către el, mărturisindu-și păcatele lor. ⁷Și văzând pe mulți din farisei și saducheii venind la botezul lui, le-a zis: Pui de vipere, cine v-a arătat să fugiți de mânia ce va să fie? ⁸Faceți, dar, rod vrednic de pocăință! ⁹Și să nu socotiți în sinea voastră că puteți zice: Părinte avem pe Avraam; căci vă spun vouă că Dumnezeu poate din pietrele acestea să ridice fiii lui Avraam. ¹⁰De-acum și securea stă la rădăcina pomilor; deci, tot pomul care nu face rod bun se taie și se aruncă în foc. ¹¹Eu vă botez în apă spre pocăință; dar Cel ce vine după mine este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic să-I duc încălțăminte; El vă va boteza în Duh Sfânt și foc; ¹²a Cărui lopată este în mâna Sa și va curăța aria Sa și va

Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρὶ. ¹²οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέσῳ.

Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπὸ αὐτοῦ. ¹⁴ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἐρχῆι πρὸς με; ¹⁵ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπειν ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφήσιν αὐτόν· ¹⁶καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθύς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεψόχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· ¹⁷καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

Κεφάλαιον Δ'

ότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ²καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον ἐπεινάσε.

³καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ⁴ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· γέγραπται, οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. ⁵Τότε παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵσθησιν αὐτόν ἐπὶ τὸ πτερυγίον τοῦ ἱεροῦ ⁶καὶ λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. ⁷ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·

aduna grâul Său în hambar, iar pleava o va arde cu foc nestins.

Atunci a venit Iisus din Galileea la Iordan, către Ioan, să fie botezat de el. ¹⁴Și Ioan încerca să-L oprească, zicând: Eu am trebuință să fiu botezat de Tine, și Tu vii la mine? ¹⁵Și răspunzând, Iisus a zis către el: Lasă acum; că așa se cuvine nouă să plinim toată dreptatea. Atunci L-a lăsat. ¹⁶Și botezându-Se Iisus a ieșit îndată din apă; și, iată, I s-au deschis Lui cerurile și a văzut Duhul lui Dumnezeu pogorându-Se ca un porumbel și venind peste El. ¹⁷Și, iată, glas din ceruri, zicând: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit.

Capitolul 4

tunci Iisus a fost dus în pustie de Duhul ca să fie ispitit de diavolul. ²Și postind patruzeci de zile și patruzeci de nopți, după aceea a flămânzit. ³Și venind la El ispititorul, a zis: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini. ⁴Iar El, răspunzând, a zis: Scris este: *Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese prin gura lui Dumnezeu.* ⁵Atunci L-a luat cu el diavolul în sfânta cetate, și L-a pus pe aripa templului ⁶și I-a spus: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos; căci scris este: *Îngerilor Săi le va porunci pentru Tine, și pe mâini Te vor ridica, ca nu cumva să lovești de piatră piciorul Tău.* ⁷Iisus i-a zis: Iarăși este scris: *Să nu*

πάνιν γέγραπται, οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. ⁸Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ⁹καὶ λέγει αὐτῷ· ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. ¹⁰Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· γέγραπται γάρ, Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. ¹¹Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσήλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

Ακούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ¹³καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρετ ἐλθὼν κατόκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλείμ, ¹⁴ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· ¹⁵γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ¹⁶ὁ λαὸς ὁ καθημένος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. ¹⁷Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς· ¹⁹καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. ²⁰οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. ²¹Καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαιοῦ καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαιοῦ τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. ²²οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău. ⁸Din nou L-a luat cu el diavolul pe un munte foarte înalt și I-a arătat toate împărățiile lumii și slava lor. ⁹Și I-a zis: Acestea toate Ți le voi da Ție, dacă Te vei închina mie, căzând la pământ. ¹⁰Atunci Iisus i-a zis: Mergi înapoia Mea, satano! Căci scris este: *Domnului Dumnezeului tău să te închini și numai Lui să slujești.* ¹¹Atunci L-a lăsat diavolul, și, iată, îngeri au venit și Ți slujeau.

Și auzind Iisus că Ioan a fost prins, a plecat în Galileea. ¹³Și părăsind Nazaretul, a venit și a locuit în Capernaum, care este lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftalim, ¹⁴ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin Isaia proorocul, care zice: *15Pământ al lui Zabulon și pământ al lui Neftalim, pe Calea Mării, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor, 16poporul care ședea în întuneric a văzut lumină mare, și celor ce ședeau în ținutul și în umbra morții lumină le-a răsărit.* ¹⁷De atunci a început Iisus să propovăduiască și să spună: Pocățiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor!

Și umblând pe lângă Marea Galileii, a văzut doi frați, pe Simon, cel numit Petru, și pe Andrei, fratele lui, aruncând năvodul în mare; căci erau pescari. ¹⁹Și le-a zis: Veniți după Mine și vă voi face pe voi pescari de oameni. ²⁰Iar ei îndată, lăsând mrejele, I-au urmat Lui. ²¹Și mergând mai departe de acolo, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele, și i-a chemat. ²²Iar ei îndată, lăsând corabia și pe tatăl lor, I-au urmat Lui.

Καὶ περιήγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ²⁴καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ²⁵καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Si străbătea Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia Împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor. ²⁴Și s-a dus vestea Lui în toată Siria. Și i-au adus la El pe toți cei ce se aflau în suferințe, cuprinși de felurite boli și de chinuri, și pe îndrăciți, și pe lunatici, și pe paralytics, și i-a vindecat. ²⁵Și I-au urmat Lui mulțimi multe din Galileea și din Decapole și din Ierusalim și din Iudeea și de dincolo de Iordan.

Κεφάλαιον Ε΄

Capitolul 5

Κὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος, καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ²καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων·

Si văzând mulțimile, S-a suit în munte, și așezându-Se, s-au apropiat de El ucenicii Lui. ²Și, deschizând gura Sa, îi învăța zicând:

Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁴μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. ⁵μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. ⁶μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. ⁷μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. ⁸μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. ⁹μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. ¹⁰μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἔστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ¹¹μακάριοι ἔστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. ¹²χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολλὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας

Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăția Cerurilor. ⁴Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia. ⁵Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul. ⁶Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura. ⁷Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui. ⁸Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. ⁹Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema. ¹⁰Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este Împărăția Cerurilor. ¹¹Fericiți veți fi când vă vor ocări și vă vor prigoni pentru Mine și, mințind, vor zice tot cuvântul viclean împotriva voastră. ¹²Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri! Căci

τοὺς πρὸ ὑμῶν. ¹³Ἦμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Ἦμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· ¹⁵οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. ¹⁶οὕτω λαμπράτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. ¹⁸Ἄμην γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡμίᾳ κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται. ¹⁹Ὅς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἂν ποιῇ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ²⁰λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ²¹Ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. ²²Εγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκὴ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ²³Εὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ κεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ²⁴ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ²⁵Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου

ἀσα i-au prigonit pe proorocii cei dinainte de voi. ¹³Voi sunteți sarea pământului; dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? De nimic nu mai e bună decât să fie aruncată afară și călcată în picioare de oameni.

Ἦoi sunteți lumina lumii. Nu se poate ascunde o cetate așezată pe un munte, ¹⁵nici nu aprind făclie și o pun sub obroc, ci în sfeșnic, și luminează tuturor celor din casă. ¹⁶Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele voastre cele bune și să-L slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.

Σă nu socotiți că am venit să stric Legea sau Proorocii; n-am venit să stric, ci să plinesc. ¹⁸Căci amin zic vouă: Până să treacă cerul și pământul, o iotă sau o cirtă nu vor trece din Lege până ce nu se vor face toate. ¹⁹Așadar, cel ce va strica una din aceste porunci foarte mici și îi va învăța așa pe oameni foarte mic se va chema în Împărăția Cerurilor; iar cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema în Împărăția Cerurilor. ²⁰Căci vă zic vouă: De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în Împărăția Cerurilor. ²¹Ați auzit că s-a zis celor de demult: *Să nu ucizi*; iar cine va ucide, vinovat va fi la judecată. ²²Eu însă vă zic vouă: Tot cel ce se mânie pe fratele său în zadar vinovat va fi la judecată; și cine va zice fratelui său *racá*, vinovat va fi înaintea sinedriului; iar cine va zice *nebunule*, vinovat va fi de gheena focului. ²³Așadar, dacă aduci darul tău la jertfelnic și acolo îți amintești că fratele tău are ceva împotriva ta, ²⁴lasă acolo darul tău, înaintea jertfelnicului, și mergi întâi, împacă-te cu fratele tău, și atunci, venind, adu darul tău. ²⁵Împacă-te

ΥΠΕΡΙΣ | We know
υπερισ | *we know*

ταχὺ ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτῆς σε παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ· ²⁶ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ ἀποδῶς τὸν ἕσχατον κοδράντην.

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσεις. ²⁸Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. ²⁹εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. ³⁰καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

Ερρέθη δέ· ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. ³²Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι, καὶ ὃς ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυριῷ τοὺς ὄρκους σου. ³⁴Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· ³⁵μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· ³⁶μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. ³⁷ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἔκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. ³⁹Ἐγὼ

cu potrivnicul tău degrabă, până ce ești cu el pe cale, ca nu cumva potrivnicul să te dea judecătorului, și judecătorul slujitorului, și să fii aruncat în temniță. ²⁶Amin zic ție: Nu vei ieși de acolo, până ce nu vei fi dat cel din urmă codrant.

Αți auzit că s-a zis celor de demult: *Să nu săvârșești adulter.* ²⁸Eu însă vă zic vouă: Tot cel ce se uită la femeie spre a o pofti, a și săvârșit adulter cu ea în inima lui. ²⁹Iar dacă ochiul tău cel drept te smintește, scoate-l și aruncă-l de la tine; pentru că îți este de folos să piară unul din mădularele tale și să nu fie aruncat tot trupul tău în gheena. ³⁰Și dacă mâna ta cea dreaptă te smintește, taie-o și o aruncă de la tine; pentru că îți este de folos să piară unul din mădularele tale și să nu fie aruncat tot trupul tău în gheena.

Σi s-a zis: *Cine va lăsa pe femeia sa să-i dea carte de despărțire.* ³²Eu însă vă spun vouă: Cel ce va lăsa pe femeia sa în afară de pricină de desfrânare o face să săvârșească adulter și cel ce se va însura cu cea lăsată săvârșește adulter.

Ιarăși ați auzit că s-a zis celor de demult: *Să nu-ți calci jurământul, ci să fii înaintea Domnului jurămintele tale.* ³⁴Eu însă vă zic vouă: Să nu vă jurați nicidecum! Nici pe cer, fiindcă este tron al lui Dumnezeu; ³⁵nici pe pământ, fiindcă este așternut al picioarelor Lui; nici pe Ierusalim, fiindcă este cetate a marelui Împărat; ³⁶nici pe capul tău să nu te juri, fiindcă nu poți să faci un fir de păr alb sau negru, ³⁷ci cuvântul vostru să fie: da, da; nu, nu; iar ce este mai mult decât acestea de la cel viclean este.

Αți auzit că s-a zis: *Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte.* ³⁹Eu însă vă zic vo-